
Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2019:4

Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar Ekonomiutskottet kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutspunkt 3 att kyrkostyrelsen i sitt framtida strategiska arbete ska beakta vad kyrkomötet anfört beträffande undervisning.

Utskottet anser att den inslagna vägen med gemensamma system och i förlängningen gemensamt lönecenter är rätt väg att gå, men vill lyfta kommunikationsproblematiken kring detta. Utskottet ser också behov av ytterligare stöd kring frågor som exempelvis GDPR, men att detta skulle kunna ske via stiftens.

Utskottet vill dock påpeka att gemensamma system och volymhantering inte är den enda vägen att gå utan det måste också finnas utrymme för andra lösningar.

För att stimulera delande av erfarenheter anser utskottet att en utveckling av nuvarande strukturer kan vara en framkomlig väg.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det Ekonomiutskottet anfört beträffande undervisning.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det kyrkomötet anfört beträffande undervisning.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen redogör i sin skrivelse för temat för 2019 årets kyrkomöte samt beskriver varför kyrkan är kallad att undervisa, vad uppdraget innebär, vems uppdraget är och vem det angår samt hur undervisningsuppdraget kan utföras i vår tid. Vidare finns en vision kring vad som ska ha uppnåtts 2030.

Kyrkostyrelsen är angelägen att få ta del av kyrkomötets erfarenhet kring undervisning och lärande och skrivelsen innehåller därför förslag till frågor som kan utgöra en utgångspunkt för samtal i utskotten.

Som utgångspunkt för Ekonomiutskottets samtal föreslås i skrivelsen följande frågeställningar:

- ◆ Hur kan församlingarna avlastas ytterligare för att kunna fokusera sin kompetens och sina resurser på undervisningsuppdraget?
- ◆ Hur kan vi stimulera stift och församlingar att både dela med sig av egna erfarenheter av lärande och undervisning och att ta emot andras?

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det Ekonomiutskottet anfört beträffande undervisning.

Utskottets synpunkter avseende kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5

Utskottet vill inledningsvis lyfta några perspektiv utifrån kyrkostyrelsens skrivelse. Utskottet menar att man i kyrkostyrelsen i högre grad måste betona samverkan mellan nationell nivå och stiftet samt biskopsmötet.

När det gäller undervisningsansvaret saknar utskottet en reflektion kring prästernas utbildningsansvar och då i synnerhet kyrkoherdarnas övergripande ansvar. Utskottet menar här att denna fråga måste lyftas dels i den nuvarande utbildningen men även i fortbildning för att säkra en allmän kvalitetshöjning.

Utskottet vill även påtala skrivningarna kring gudstjänstens pedagogik. Här menar utskottet att gudstjänstens huvudfokus är tillbedjan, men att det i en gudstjänst av god kvalitet finns naturliga och goda inslag av pedagogik.

Hur kan församlingarna avlastas?

Utskottet menar att den inslagna vägen kring gemensamma administrativa lösningar för IT, telefoni, ekonomi- och lönehantering är rätt väg att gå och att kyrkostyrelsens förslag om centraliserat lönecenter ligger väl i linje med detta. Detta bör på sikt leda till kostnadsminskningar för Svenska kyrkan som organisation och ger möjlighet även för små församlingar och pastorat att få del av den kompetens som behövs kring exempelvis redovisning och HR-frågor som krävs för att varje församling och pastorat ska kunna vara långsiktigt hållbara arbetsgivare.

Hur detta kommuniceras är dock en nyckelfråga. Dels handlar det om att alla enheter, små som stora, måste se sitt ansvar för helheten och att detta till stor del är både en solidaritetsfråga och en förtroendefråga, dels handlar det om att vi ska bejaka olikheter som kan ge möjlighet till andra kostnadseffektiva lösningar. Detta innebär att modellerna för gemensamma lösningar inte kan vara tvingande men måste erbjudas som en möjlighet med reell nytta för den lokala enheten. Här måste även perspektivet kvalitetshöjning lyftas eftersom det inte alltid är självklart med en kostnadsminskning för att man ansluter sig till gemensamma system. Dialogen mellan stift och församlingar/pastorat är därför mycket viktig och det är också nödvändigt att stiftet i detta sammanhang tar sitt ansvar via förvaltningstillsynen.

Digitalisering av administration och arbetssätt ger utrymme för både kostnads- och tidsbesparingar. Arvodshantering är idag omfattande och kraftigt varierande – mer enhetlighet i regelverk och hantering ger tids- och kostnadsbesparingar i administrationen.

Utskottet ser också behov av stöd och hjälp till församlingar och pastorat kring sådana frågor som styrs av annan lagreglering och som tar mycket tid och kraft från det löpande arbetet, såsom exempelvis GDPR och barnkonsekvensanalyser. Här skulle stiftet kunna stödja i större utsträckning och exempelvis tillhandahålla mallar

eller andra färdiga lösningar till församlingsnivån. I detta sammanhang kan också tilläggas att genom detta arbetssätt skulle även stiftens kunna erbjuda en viss specialisering som skulle kunna vara till nytta för hela Svenska kyrkan. All kompetens behöver inte finnas i alla stift utan även här kan stift som ligger långt framme i vissa frågor kunna fungera som föredömen och skapa utrymme hos andra stift för specialisering kring andra frågor. Även Svenska kyrkans Arbetsgivarorganisation bör kunna användas som resurs i denna typ av arbete.

Nationell nivå och stiftens måste i högre grad samverka kring kommunikationen om att Svenska kyrkan behöver bilda allt större administrativa enheter utan att för den skulle förlora engagemanget i och för församlingsverksamheten.

Förändringsarbete går av tradition relativt långsamt inom Svenska kyrkan men kan underlättas av ett effektivt utnyttjande av redan etablerade strukturer. Som exempel vill utskottet lyfta visitationssystemet där en nära kontakt finns mellan stift och församlingar. Detta kan i än högre grad användas i syfte att påtala behov av och att lyfta fördelar med lösningar som lyfter volymhantering av administration till exempelvis servicebyråer. Här anser alltså utskottet att verktyg finns men måste användas i högre utsträckning.

Utskottet konstaterar också att det inte i alla sammanhang är servicebyråanslutning som är den optimala lösningen. Det kan, när det gäller vissa typer av tjänster i församlingar och pastorat, vara så att en lösning där man delar tjänster för att tillgodogöra sig specialkompetens är smidigare. Detta kan till exempelvis gälla fastighetsspecialister, rektorstjänster osv.

Hur dela erfarenheter?

Utskottet anser att det finns goda exempel kring undervisning och lärande, eftersom det sker en löpande utveckling av församlingsverksamheten i hela landet. Även här konstaterar utskottet att det finns etablerade strukturer att jobba vidare med och att utveckla. Exempel på detta är nätverksträffar, där anställda och/eller förtroendevalda i församlingar utses för att ha ett särskilt ansvar att kommunicera kring till exempel undervisning vid stifts- och andra samlingar. Här finns då också ett ansvar att kommunicera tillbaka till den egna församlingen om vad som sagts.

Församlingsinstruktionens ställning skulle också kunna stärkas kring undervisning så att det finns tydliga incitament för stiftens att följa upp vad som församlingen sagt sig vilja uppnå kring undervisning. Särskilt ansvariga på stiftens, men huvudansvar för att följa ett antal församlingar utifrån tillsynsperspektivet skulle skapa kontaktvägar där uppföljning kan ske mer naturligt och löpande. I nästa steg kan då stiftsstyrelserna, i sina samråd med kyrkostyrelsen ha ett naturligt underlag för fortsatta samtal i frågan om undervisning och lärande.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Ekonomikutskottets vägnar

Veine Backenius, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Veine Backenius, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdickow, Kjell Kallenberg, Åke Marcusson, Magnus Ek, David Lång, Bengt Kjellgren, Björn Falkeblad, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Sara Lindalen.

E 2019:4

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Leif Nilsson, Hilka Andersson, Roger Sjöberg, Patrik Linde, Sandra Ryström Signarsdotter, Victor Backström, Berith Pagels, Mats Nilsson, Sören Ravn, Bertil Olsson och Terence Hongslo.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.